Taalstrukture en -konvensies
Spelling, lees- en skryftekens

Leestekens (*punctuation*)

Leestekens is baie belangrik in skryfwerk omdat dit die betekenis daarvan kan verander.

Leesteken	Gebruik	Voorbeeld
Punt (*full stop*)	Aan die einde van 'n sin By sekere afkortings	Die winkel het 'n uitverkoping. Byvoorbeeld – bv.
Komma (*comma*)	Voor en na 'n aanspreekvorm Tussen twee gesegdes (werkwoorde) Voor voegwoorde soos maar, want, omdat	Pa, kan ek saam gaan asseblief? Terwyl jy winkel toe gaan, gaan ek 'n middagslapie vat. Ek hou van jou, maar jy moenie so lelik praat nie.
Vraagteken (*question mark*)	Na 'n vraag	Sal jy saam met my winkel toe gaan?
Uitroepteken (*exclamation mark*)	Na 'n bevel of uitroep	Gaan dadelik na jou kamer toe! Hoera, ons kan vanmiddag die wedstryd gaan kyk!
Dubbelpunt (*colon*)	Voor direkte woorde of 'n lys van dinge wat opgenoem word	Jan vra: "Hoe gaan dit vandag?" Jy het die volgende nodig: skêr, gom en papier.
Aanhalingstekens (*inverted commas*)	Om iemand se direkte woorde aan te dui	Ma sê: "Ek gaan gou winkel toe."
Kommapunt (*semi-colon*)	In die plek van 'n voegwoord	Ek gaan slaap; ek is moeg.
Hakies (*brackets*)	Dui ekstra inligting aan	Julle (Thabo en Sipho) moet dadelik klas toe gaan.
Aandagstreep (*dash*)	Lê klem op woorde wat daarna volg	Ek hou van sjokolade – te veel.
Ellips (*ellipse*)	Dui 'n onvoltooide gedagte aan	Ek wou jou nog vertel het, maar …

1. Skryf die volgende sinne oor en voeg die korrekte leestekens in.
   a) Het julle die dag by die winkel geniet

   ____

   b) Waarheen was julle op pad

   ____

   c) Ai dis moeilik om die regte klere te kies

   ____

   d) Kyk daar dis fantasties

   ____

   e) Lucia jy moet jou sussie dophou in die winkel

   ____

Wenke

In Afrikaans word die dubbelpunt in plaas van die komma voor direkte woorde geplaas.

© Oxford University Press Southern Africa

2. Die onderstaande sinne bevat die direkte woorde van die persone. Voeg die korrekte leestekens in.

   a) Ma vra Wanneer gaan julle winkel toe

   ____

   b) Lucia antwoord Eers vanmiddag Ma

   ____

   c) Pa glimlag en sê Julle vroumense darem Julle koop die winkels leeg

   ____

   ____

   d) Thandi antwoord Ag ons hou daarvan om mooi te lyk

   ____

   ____

   e) Die winkelassistent vra Kan ek julle dames help

   ____

   f) Lucia sê Ja dankie dit sal gaaf wees

   ____

3. Met watter leesteken kan die komma in elk van die sinne vervang word? Skryf die sinne oor en vervang die kommas met ’n ander leesteken.

   a) Tieners, veral meisies, is baie gesteld op wat hul aantrek.

   ____

   ____

   b) Mans, al is hulle baie oulik, verstaan nie waarom vrouens so baie van klere hou nie.

   ____

   ____

   c) Die nuutste modes, volgens die tieners, is meer gemaklik.

   ____

   ____

© Oxford University Press Southern Africa